

TWEE REPUBLIEKEN

DE monarchie in het uiterste westen van het oude continent was Portugal en de monarchie in het uiterste oosten was China. Het toeval wou dat de Portugezen de eerste Europeanen waren die in China ontscheepten. In 1521 werd de gezant van Manuel I van Portugal te Peking ontvangen door een Zoon des Hemels en het toeval wilde eveneens, dat beide monarchieën omstreeks dezelfde tijd ten val werden gebracht...

LUSITANIA

SEDERT de helft van de XIXe eeuw ging het met Lusitania of Portugal bergaf. Tijdens de regeringen van doña Maria da Gloria, van don Pedro V, van don Luiz I en van don Carlos I braken er voortdurend opstanden los. De Portugezen hadden het met elkaar aan de stok omwille van sociale, politieke en andere problemen. De koningen deden hun best, maar de regeringen waren beneden hun taak. Twee partijen, of beter twee politieke strekkingen, volgden elkaar op maar de politici deden niet veel meer dan hun eigen zakken vullen. Op 31 januari 1908 besloot don Carlos I een beetje orde te scheppen, maar de volgende dag werd hij samen met zijn oudste zoon vermoord te Lissabon.

MANUEL II

DE tweede zoon van het slachtoffer was negentien jaar toen hij koning werd onder de naam Manuel II. De republikeinen waren machtig en zij besloten een machtsgreep te wagen. In de nacht van 3 oktober 1910 bombardeerde de vloot het koninklijk paleis. De koning werd verbannen en de republiek uitgeroepen. De blauwwitte vlag werd vervangen door de groenrode vlag. De asse van Manuel II werd, na diens dood, naar Portugal teruggebracht.

HET HEMELSE RIJK

OP 15 november 1908 stierf keizerin Ts'e-Si, nadat zij gedurende een halve eeuw had geregeerd. Zij was een intelligente en energieke vorstin, gepassioneerd, heftig, sluw, loyaal, wreed en charmant. Een kind van 2 1/2 jaar kwam op de troon. Hij heete P'oe-I en was de laatste telg van het Mongoolse geslacht van de Tsjing. Zijn vader, prins Tsjoen, werd regent...

JUAN SJE-K'AI

EEN aantal Chinezen had gestudeerd in Europa en Amerika en had nieuwe liberale en republikeinse ideeën meegebracht. De leiders van de revolutionaire beweging waren Soen Jat-Sen en Juan Sje-k'ai. De regent stemde er in toe een parlement te vormen, maar het was reeds te laat. Op 10 oktober 1911 brak er te Hank'ow een opstand los. Juan Sje-k'ai werd er de leider van. Op 31 december verkreeg hij de troonsafstand van de kleine keizer en op 1 maart 1912 werd hij tot president van de Chinese republiek uitgeroepen.

SOEN JAT-SEN

DE rust keerde niet weer in het grote rijk. Er waren overal onlusten en opstanden. Soen Jat-Sen werd te Nanking tot president van de republiek uitgeroepen. Hij werd echter door Juan Sje-k'ai gedwongen zich terug te trekken. Juan Sje-k'ai brak iedere weerstand en werd alleenheerser. Maar de ware meesters van het rijk waren eigenlijk de gouverneurs van de provincies en de hoofdmannen van de roversbenden.